

Luxembourg, 13. oktober 2026
(OR. en)

14370/26

AG 164
POLGEN 229
FREMP 322
JAI 1296
DISINFO 80
HYBRID 119
AUDIO 123
EDUC 407

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o vključujoči demokratični udeležbi ter odpornosti družb in skupnosti

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o vključujoči demokratični udeležbi ter odpornosti družb in skupnosti, ki jih je Svet (splošne zadeve) odobril 13. oktobra 2026.

SKLEPI SVETA O VKLJUČUJOČI DEMOKRATIČNI UDELEŽBI
TER ODPORNOSTI DRUŽB IN SKUPNOSTI

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB PONOVNEM POUDARJANJU, da Unija – kot je določeno v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji – temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, in da so te vrednote skupne državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških;

OB UPOŠTEVANJU Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti členov 1, 10, 11, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 39, 40 in 44 Listine;

OB POUDARJANJU, da se demokratične družbe ohranjajo z dejavno državljansko udeležbo in udejstvovanjem državljanov in da se v njih spoštujejo in varujejo temeljne pravice;

OB POUDARJANJU, da lahko demokracija uspeva le, če je zagotovljena svoboda izražanja in obveščanja;

OB POUDARJANJU, da svoboda in pluralnost medijev odločilno prispevata k dobro delujočim demokracijam, in OB POUDARJANJU, da sta pravna država in demokracija vrednoti, ki se vzajemno krepi, in je zato bistveno, da države članice dosledno spoštujejo trdne standarde pravne države;

OB SKLICEVANJU na sklepe Evropskega sveta z dne 18. decembra 2025¹ in 19. marca 2026², v katerih je poudarjen pomen krepitev demokratične odpornosti Evrope in izpostavljena potreba po poglobitvi udeležnosti državljanov;

¹ EUCO 24/25, 18. december 2025, gl. odstavek 29 *Boj proti dezinformacijam ter tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju*.

² EUCO 1/26, 19. marec 2026, gl. odstavek 58 *Krepitev demokratične odpornosti Evrope*.

OB SKLICEVANJU na svoje sklepe o prispevku izobraževanja in usposabljanja h krepitvi skupnih evropskih vrednot in demokratičnega državljanstva³, o demokratični odpornosti: zaščita volilnih procesov pred tujim vmešavanjem⁴, o vlogi prostora civilne družbe pri varstvu in spodbujanju temeljnih pravic v EU⁵, o strateški vlogi kulture, kulturne dediščine in avdiovizualnih del pri ohranjanju evropskih vrednot in demokratične odpornosti⁶ ter o krepitvi in zaščiti svobodne, odprte in informirane demokratične razprave⁷;

OB SKLICEVANJU na Priporočilo Komisije (EU) 2023/2836 z dne 12. decembra 2023 o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik;

OB POZDRAVLJANJU skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika o evropskem ščitu za demokracijo⁸ ter sporočila Komisije o strategiji EU za civilno družbo⁹;

OB POZDRAVLJANJU ustanovitve Evropskega centra za demokratično odpornost februarja 2026;

OB UGOTAVLJANJU, da ti sklepi temeljijo na delu poljskega predsedstva v zvezi s krepitvijo demokratične odpornosti EU, danskega predsedstva v zvezi z dostopom do zanesljivih novic v okviru evropskega ščita za demokracijo in strukturirani razpravi o izvajanju evropskega ščita za demokracijo, ki je potekala med ciprskim predsedovanjem¹⁰;

OB OPOZARJANJU tudi na Poročilo Evropskega parlamenta P10_TA (2026)0286 o ugotovitvah in priporočilih Posebnega odbora za evropski ščit za demokracijo;

³ 15738/23.

⁴ 10119/24.

⁵ 7388/23.

⁶ 15814/25.

⁷ 10533/24.

⁸ JOIN(2025) 791 final.

⁹ COM(2025) 790 final.

¹⁰ 9605/26 (poročilo predsedstva).

OB OPOZARJANJU, da ti sklepi ne posegajo v pogajanja o naslednjem večletnem finančnem okviru –

1. POUDARJA, da se demokracija, svoboda in enakost ter pravna država medsebojno krepijo in da je spoštovanje teh vrednot skupna odgovornost institucij Unije in držav članic;
2. PRIZNAVA prispevek širokega državljanskega udejstvovanja k demokratičnemu življenju in socialni koheziji; POUDARJA, da sta za demokracijo potrebna dejavna in vključujoča udeležba državljanov ter spoštovanje skupnih vrednot; OPOZARJA, da ima učinkovita pravica do peticije pomembno vlogo pri krepitvi politične udeležbe državljanov;
3. PRIZNAVA, da se zaupanje v javne institucije ter zaupanje v integriteto demokratičnih procesov in informacijskega prostora medsebojno krepi ter sta temelj demokratične in družbene odpornosti, in PRIZNAVA, da so se naše demokracije zaradi trenutnih spremenljivih geopolitičnih razmer znašle pred izzivi, kar lahko privede do večje radikalizacije in zmanjšanja zaupanja v institucije in volitve;
4. v zvezi s tem POUDARJA, da lahko digitalna izključenost, skupaj z izzivi, ki jih predstavljajo informacijske puščave, privede do ovir za dejavno in vključujočo udeležbo v demokratičnem življenju;
5. POUDARJA, da je namen tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja razdeliti družbo, omajati zaupanje v demokratične institucije, ovirati informirano demokratično razpravo in odvrniti državljane od udeležbe v demokratičnem življenju z izkrivljanjem informacijskega okolja, manipuliranjem vsebin, poglobljanjem razdeljenosti ter spodkopavanjem dosega in najdljivosti zanesljivih informacij in neodvisnih medijev; POUDARJA, da bi morali biti ukrepi za boj proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju sorazmerni, hkrati pa bi morali varovati svobodo izražanja, svobodo medijev in demokratično razpravo;

6. UGOTAVLJA, da se zlonamerna uporaba umetne inteligence, vključno z generativno UI in globokimi ponaredki, uporablja za širjenje dezinformacij, pri čemer so tarča osebe v ranljivem položaju, poleg tega pa omogoča ustvarjanje, ciljanje in ojačevanje zavajajočih vsebin, kar še dodatno spodkopava zaupanje v demokratične procese; OPOZARJA, da je še posebej pomembno zagotoviti preglednost in odgovornost digitalnih platform, vključno z zelo velikimi spletnimi platformami in zelo velikimi spletnimi iskalniki, preglednost političnega oglaševanja in obravnavanje vsebin, ustvarjenih ali prirejenih z UI, hkrati pa zaščititi temeljne pravice;
7. PRIZNAVA, da je poleg širših prizadevanj za podporo državljski udeležbi potreben tudi preventiven pristop k boju proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju z ozaveščanjem, pripravljenostjo, zgodnjim odkrivanjem, podporo neodvisnim raziskavam in preverjanju dejstev ter spodbujanju skupnih metodologij in najboljših praks, da bi bila ta prizadevanja za državljsko udeležbo bolj vidna in učinkovitejša;
8. PRIZNAVA, da je za naše demokracije izjemno pomembno zagotoviti, da se Listina o temeljnih pravicah v celoti uporablja in da se temeljne pravice v celoti spoštujejo; OPOZARJA, da sta svoboda izražanja in obveščanja ter svoboda zbiranja in združevanja bistvena pogoja za udeležbo državljanov in državljanek v demokratičnih procesih, in PONOVRNO POUDARJA, da je pravna država ključna za varstvo teh temeljnih pravic in svoboščin;
9. POUDARJA pomen svobodnih, raznolikih in neodvisnih medijev kot temeljnih stebrov demokratične odpornosti, ki državljanom omogočajo dostop do zanesljivih informacij, uveljavljanje odgovornosti institucij in sprejemanje informiranih odločitev; v zvezi s tem POUDARJA pomen medijske, digitalne in informacijske pismenosti za kritično oceno informacij, prepoznavanje manipulativnih tehnik in informirano presojanje zanesljivosti virov;

Izziv demokratičnega neudejstvovanja

10. OPOZARJA, da je organiziranje volitev in volilnih sistemov v pristojnosti držav članic; UGOTAVLJA, da bi bila lahko udeležba vseh državljanov na volitvah v Evropski parlament, ki znaša približno petdeset odstotkov, višja;
11. POUDARJA, da je glasovanje na volitvah in referendumih temeljni instrument, s katerim državljani uveljavljajo svoj demokratični glas, poleg tega pa se v času med volitvami ponujajo pomembne priložnosti za sodelovanje pri demokratičnem odločanju in vplivanje nanj;
12. POUDARJA, da je zaupanje državljanov v javne institucije bistveno za izgradnjo odpornih demokracij; POUDARJA, da se takšno zaupanje okrepi, kadar organi delujejo pregledno in odgovorno ter na podlagi dokazov in kadar državljani dobijo jasne povratne informacije o tem, kako je bila njihova udeležba upoštevana pri odločanju;
13. IZRAŽA ZASKRBLJENOST, ker so osebe v ranljivem in marginaliziranem položaju izpostavljene nesorazmernemu tveganju političnega neudejstvovanja in izkazujejo nezaupanje v javno odločanje, in PRIZNAVA, da je občutek premajhne politične zastopanosti širok družbeni izziv;
14. POUDARJA, da so potrebne pobude za krepitev demokratične odpornosti in odpravo strukturnih ovir za demokratično udeležbo in državljansko udejstvovanje, ki so lahko še posebej velike za nekatere skupine; PRIZNAVA, da lahko vključujoča, raznolika in smiselna udeležba v kulturnem življenju in življenju skupnosti prispeva k socialni koheziji in demokratični odpornosti;
15. POUDARJA, da je treba obravnavati specifične ovire za državljansko udejstvovanje, tudi tiste, s katerimi se srečujejo mladi, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, in tisti, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter invalidi; POUDARJA pomen boja proti zlorabam, nadlegovanju in grožnjam, ki so jih deležni tisti, ki so dejavni v javnem življenju; PONOVRNO POUDARJA, da morajo ta prizadevanja v celoti spoštovati temeljne pravice in ne smejo onemogočati legitimne kritike, politične razprave ali demokratičnega nadzora; POZDRAVLJA napoved Komisije, da bo pripravila priporočilo in priročnik o najboljših praksah, ki naj bi državam članicam pomagala bolje zagotavljati varnost političnih kandidatov in izvoljenih predstavnikov;

16. PRIZNAVA, da je udeležba žensk in moških nujna za vključujočo demokratično udeležbo ter da so ženske še vedno premalo zastopane na vodstvenih položajih v politiki in se še naprej srečujejo z ovirami za polno, enakopravno in učinkovito udeležbo v političnem in javnem življenju; PRIZNAVA, da je zavzemanje za enakost spolov bistveno za zagotavljanje pravičnih, učinkovitih in demokratičnih postopkov odločanja ter krepitev odpornosti družb in skupnosti;

Evropska razsežnost vključujoče udeležbe

17. PRIZNAVA, da imajo države članice možnost izkoristiti bolj usklajeno ukrepanje na ravni EU, da bi spodbudile ponovno politično udejstvovanje, pri čemer v celoti spoštujejo pristojnosti, odgovornosti in pooblastila držav članic; POZDRAVLJA pobude za sodelovanje, kot je Dunajski forum o temeljnih pravicah in demokraciji;
18. UGOTAVLJA, da lahko procesi posvetovalne demokracije poleg tega, da bogatijo javno odločanje, spodbudijo državljane k ponovnemu udejstvovanju, kadar dopolnjujejo volitve, so ustrezno zasnovani in izvedeni ter temeljijo na pregledni metodologiji in resnično reprezentativnem vzorcu državljanov; PRIZNAVA, da udeleženci na skupščinah državljanov, v participativnih forumih, participativnih pripravah proračuna ter kulturnih dialogih in dialogih v skupnosti dosledno poročajo o izboljšanem poznavanju politike, močnejši zaznavi opolnomočenja in večji pripravljenosti za udejstvovanje v demokratičnih procesih; NADALJE UGOTAVLJA, da izkušnje več držav članic kažejo, kako pomembno je redno izvajanje takih projektov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter kako lahko storitve e-demokracije podprejo navedena orodja¹¹; SPODBUJA države članice, naj razmislijo o podobnih pobudah;
19. POZDRAVLJA prizadevanja za podporo udeležbe držav kandidatk in potencialnih kandidatk v evropskih pobudah, ki spodbujajo vključujočo demokratično udeležbo ter odpornost družb in skupnosti, vključno s pridružitvijo Evropskemu centru za demokratično odpornost;

¹¹ Skupna izjava Evropskega parlamenta, Sveta in Evropske komisije za konferenco o prihodnosti Evrope – Skupaj z državljani za demokracijo – Ustvarjanje odpornejše Evrope (2021/C 91 I/01).

Okvir za vključujočo demokratično udeležbo

20. PONOVRNO POUDARJA, da izobraževanje za demokratično državljanstvo prispeva k dolgoročni odpornosti Evrope, zlasti v času kriz; POUDARJA njegov pomen pri dejavni krepitvi kritičnega mišljenja ter spodbujanju demokratičnih vrednot in človekovih pravic na vseh ravneh izobraževanja in pri vseh vrstah učenja; POUDARJA tudi pomen vizualne, digitalne in medijske pismenosti ter opolnomočenja državljanov vseh starosti, zlasti mladih, da bi razumeli delovanje in učinek digitalnih tehnologij, vključno z algoritmi in UI;
21. POUDARJA pomen spodbujanja ugodnega okolja za civilno družbo in preglednega prostora civilne družbe ter spodbujanja odprtega, rednega in preglednega dialoga z državljani ter organizacijami civilne družbe; POUDARJA, da je treba akterjem civilne družbe omogočiti svobodno, varno in neodvisno delovanje brez neumestnega vmešavanja;
22. IZPOSTAVLJA, da lahko smiselna, vključujoča in pregledna javna posvetovanja ter udeležba državljanov pri oblikovanju javnih politik obogatijo odločanje;
23. OPOZARJA, da sta za krepitev vključujoče demokratične udeležbe potrebna vsevladni pristop, ki vključuje organe na vseh ravneh, in vključujoče udejstvovanje celotne družbe z vsemi ustreznimi deležniki civilne družbe;
24. PRIZNAVA pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri približevanju demokratičnih procesov državljanom in POZDRAVLJA njihov prispevek na evropski institucionalni ravni, zlasti prek Odbora regij, v skladu s Pogodbama in načelom subsidiarnosti; PRIZNAVA, da lahko rast in blaginja v Evropski uniji kot celoti prispevata k udeležbi evropskih državljanov v demokratičnih procesih in s tem k demokratični odpornosti; V zvezi s tem IZPOSTAVLJA temeljno vlogo kohezijskih in skupnih politik na ravni Unije, katerih namen je okrepiti vezi med skupnostmi in družbo;

25. POUDARJA pomen dostopa do neodvisnih in pluralnih novičarskih medijev, vključno z regionalnimi in lokalnimi mediji; OPOZARJA na pomen pregledne in do javnosti odgovorne finančne podpore na vseh ravneh za novinarsko sporočanje slabo informiranim javnostim in poročanje v javnem interesu, tudi o lokalnih vprašanjih, ob polnem spoštovanju uredniške neodvisnosti; OPOZARJA, da je treba zagotoviti preglednost lastništva medijev in zaščititi novinarstvo v javnem interesu v skladu z evropskim aktom o svobodi medijev, ter POUDARJA pomen spodbujanja dostopa do zanesljivih informacij, zlasti v digitalnem okolju, za vse po vsej Uniji, na primer z morebitno prihodnjo revizijo direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah in vzdržnostni viri financiranja;
26. SPODBUJA Komisijo in države članice, naj podpirajo svobodno in pluralno medijsko okolje in tako zagotovijo dostop do zanesljivih informacij in demokratični dialog, ter zagotovijo sredstva EU za podporo ustreznim medijskim pobudam, brez poseganja v tekoča pogajanja o večletnem finančnem okviru;
27. SPODBUJA države članice, naj okrepijo prizadevanja za vzpostavljanje varnih, vključujočih in omogočitvenih pogojev za demokratično udejstvovanje za vse, odpravijo ovire ter spodbujajo enakost spolov ter polno, enakopravno in smiselno udeležbo ter vodilno vlogo žensk v političnem in javnem življenju;
28. SPODBUJA izmenjavo informacij in najboljših praks med državami članicami prek mreže nacionalnih organov za državljansko udeležbo, ki jo je Komisija okrepila leta 2026 in bi državam članicam lahko prostovoljno pomagala pri izmenjavi in razvoju skupnih orodij, metodologij in okvirov za krepitev zmogljivosti za povečanje odpornosti družb in skupnosti; SPODBUJA države članice, naj se zavzemajo za aktivno državljanstvo in socialno kohezijo s podpiranjem prostovoljnih pobud skupnosti, državljanske vzgoje in programov medijske pismenosti ter s spodbujanjem sodelovanja z ustreznimi lokalnimi deležniki, izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami ter ustanovami za varstvo dediščine in organizacijami civilne družbe;

29. POZIVA Komisijo, naj državam članicam pomaga pri sprejemanju dodatnih prostovoljnih ukrepov za vključevanje mladih, zlasti tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, pri čemer naj izkoristijo najboljše prakse iz vseh držav članic;
30. POZIVA Komisijo, naj spodbuja polno uporabo obstoječih instrumentov financiranja EU za podporo, tudi s tehnično podporo, pobudam za participativno demokracijo, katerih namen je olajšati vključevanje vseh državljanov, tudi tistih, ki se soočajo s socialno-ekonomskimi ovirami, v skladu z njihovimi zadevnimi pravili in v okviru razpoložljivih finančnih sredstev;
31. POZIVA Komisijo, naj brez poseganja v tekoča pogajanja o prihodnjih finančnih okvirih in njihove izide vključi mehanizme participativne demokracije v programe digitalne pismenosti, medijske pismenosti in pismenosti na področju UI, pri čemer naj se med drugim osredotoči na uporabo in zlorabo UI, ter naj spodbuja izobraževanje za demokratično državljanstvo in hkrati poudarja najboljše prakse s področja kampanj ozaveščanja javnosti in medsektorskih partnerstev;

Okrepitev podpore za udejstvovanje civilne družbe

32. PRIZNAVA, da neodvisna, raznolika in odporna civilna družba skupaj s pobudami, ki jih vodijo državljani, prispeva k demokratičnemu sistemu zavor in ravnovesij ter demokratični odpornosti, na primer s prispevanjem k prizadevanjem za prevzemanje odgovornosti; IZPOSTAVLJA koristi krepitev dejanske udeležbe civilne družbe pri oblikovanju politik;
33. UGOTAVLJA, da je potrebno ustrezno in vzdržno financiranje civilne družbe, in POZIVA k nadaljnjim prizadevanjem za racionalizacijo in poenostavitev upravnih postopkov, da bi se izboljšala dostopnost ustreznih tokov financiranja EU za upravičene organizacije; MENI, da je pomembno zagotoviti, da informacije o možnostih financiranja in posvetovalnih pobudah dosežejo organizacije, ki delujejo na lokalni in regionalni ravni, ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti;

34. POZIVA Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami razvije mehanizme financiranja, ki bodo spodbujali trajno udejstvovanje in zagovorništvo, v okviru ustreznih obstoječih programov in brez poseganja v tekoča pogajanja o prihodnjem večletnem finančnem okviru; IZPOSTAVLJA, da bi lahko večji poudarek namenili ukrepom za krepitev zmogljivosti, vključno s tehnično pomočjo, usposabljanjem in svetovalno podporo, da bi se okrepila zmožnost organizacij civilne družbe, da pridobijo dostop do možnosti financiranja in da te možnosti upravljajo;

Nadaljnje ukrepanje po sprejetju evropskega ščita za demokracijo

35. POZDRAVLJA dejstvo, da je Komisija v svojem sporočilu o evropskem ščitu za demokracijo napovedala okrepljeno mrežo nacionalnih organov za udeležbo državljanov, evropski državljanski forum o demokratični odpornosti, vozlišče za državljansko tehnologijo in dialoge o mladinski politiki, kot je mladinski dialog EU;
36. POZIVA Komisijo in države članice, naj upoštevajo, da se elementi iz teh sklepov odražajo v delu Evropskega centra za demokratično odpornost, ki dopolnjuje in ne podvaja dela mreže nacionalnih organov za državljansko udeležbo; v zvezi s tem UGOTAVLJA, da je prostovoljna izmenjava dobrih praks in strokovnega znanja z vsemi ustreznimi deležniki koristna, pri čemer je treba v celoti spoštovati pristojnosti držav članic in načelo subsidiarnosti;
37. SPODBUJA države članice, naj Evropskemu centru za demokratično odpornost predložijo predloge projektov o vključujoči demokratični udeležbi in udejstvovanju vseh državljanov, pri čemer naj se oprejo na nacionalne izkušnje s strukturiranimi participativnimi procesi, ob polnem spoštovanju nacionalnih pristojnosti in institucionalnih ureditev;
38. POZDRAVLJA ustanovitev letnega ministrskega foruma na visoki ravni o evropskem ščitu za demokracijo kot dragocene platforme za pregled ustreznih ukrepov in lažjo izmenjavo dobrih praks, tudi v zvezi z udejstvovanjem državljanov;

39. POUDARJA, da bo evropski ščit za demokracijo uspešen le, če bo varoval naše skupne vrednote in branil naše temeljne pravice; POUDARJA, kako pomembno je krepiti demokracijo tudi med državljani, ki se še ne udeležujejo, in POUDARJA, da so tisti državljani, ki vidijo, da so bili njihovi glasovi upoštevani pri odločanju, bolj aktivno udeleženi v zagovarjanju naših skupnih vrednot in krepitvi demokracije;
40. POZIVA Komisijo, naj te sklepe upošteva pri izvajanju evropskega ščita za demokracijo in njegovem nadaljnjem razvoju;
41. SE ZAVEZUJE, da se bo redno vračal k vprašanju vključujoče demokratične udeležbe ter odpornosti družb in skupnosti.
-